

ENTREVISTA A JOSEP M. CANALS, NOU PRIOR DE LA CARTOIXA DE TIANA

Cartoixans: solitaris i solidaris

El pare Canals davant la magnòlia que hi ha al pati d'honor que dona accés al recinte monacal de Santa Maria de Montalegre.

«La mística de Foucauld, de la contemplació encarnada al món, l'he viscuda sempre»

«A Montalegre estem molt atents al servei del germà»

«Ofereim l'alternativa de retrobar-se un mateix i retrobar Déu en un mateix»

P 3-5

Estiu amb adolescents

Juanjo Fernández ens dona algunes claus per gaudir del temps d'estiu amb els fills adolescents, tot amb alegria i amb un punt de gosadia i atreviment...

P 20-21

Domènec Fita, una vida totalment dedicada a l'art

«Crist jacent», a la catedral de Girona, l'obra més emblemàtica de Fita.

Amb motiu dels seus noranta anys, institucions i entitats gironines s'han coordinat per programar un seguit d'actes, exposicions, concerts i publicacions que tractaran de recollir i aplegar l'obra, el pensament i la vida de Fita que no s'entendria sense les seves conviccions de creient cristià que ha impregnat gran part de la seva creativitat.

P 8-9

Editorial

Solitaris i solidaris

Ara fa dos anys *Catalunya Cristiana* es va ocupar àmpliament de la celebració del 34è Congrés Internacional sobre la Cartoixa, en l'ocasió del sisè centenari de la de Montalegre (Tiana, Maresme, 1415-2015), que va comptar amb una notable participació d'assistents i que va posar en relleu que l'orde fundat per sant Bru continua suscitant l'atenció d'estudiosos, persones afins a aquesta espiritualitat i públic en general.

Ara la Cartoixa de Montalegre torna a ser notícia perquè recentment el reverend pare Dimas, general de l'orde, n'ha nomenat prior el P. Josep Maria Canals Lamiel (Corbera de Llobregat, 1930). És una bona notícia perquè el P. Canals —amic i company de curs del bisbe Joan Carrera— s'estima tant la Cartoixa tianenca —l'única que resta habitada a Catalunya— que fa anys va oferir la seva pròpia vida perquè no es tanqués, com explica ell

mateix en l'entrevista que li fa en aquest número el nostre redactor Joan Andreu Parra. Però un altre motiu de satisfacció és que el P. Canals —el primer català que és prior després de l'estimat pare Jesús Arbolí— mostra un rostre de la cartoixa encarnat en la nostra cultura, sensible a les orientacions del Concili Vaticà II i a les necessitats del món. Uns monjos «solitaris» i «solidaris»: amb aquest aparent joc de paraules defineix la vocació cartoixana.

El P. Josep Maria ja era sacerdot diocesà de Barcelona quan sentí una nova crida de Déu a viure la solitud i el silenci a la cartoixa. Quan li va anar a explicar al seu bisbe, el Dr. Narcís Jubany, no s'ho creia, es resistia molt que un home tan actiu pogués fer un canvi de vida tan radical. Finalment va accedir-hi i en Josep Maria, format a la Grande Chartreuse, va esdevenir cartoixà. Quan ja profès el Dr. Jubany el va veure amb l'hàbit blanc, es va

emocionar tant que es va posar a plorar.

És enriquidor que des de fa anys els capellans dels arxiprestats de Badalona i Santa Coloma de Gramenet, especialment, facin un matí de recés a la Cartoixa, així com que algun bisbe català es deturi periòdicament uns dies en la solitud i el silenci de Montalegre. Els qui són per definició «homes de la Paraula» han de pòuar en el silenci per poder-la formular amb profit.

El P. Canals fa constar que a la Cartoixa de Montalegre es llegeix *Catalunya Cristiana*. Tot i que és el prior el que rep habitualment la informació exterior, són tots els monjos que en poden fruir, això sí, d'una manera dosificada, perquè no pel fet d'estar més immediatament informat s'és necessàriament més feliç. Ens enforteix encomanar-nos a les pregàries dels cartoixans. I és un motiu d'agraïment.

La redacció us proposa

«In memoriam»
Mor sor Carme Rullo, una religiosa culta, valenta i enèrgica, dedicada a col·lectius vulnerables P 10

Ordinariat per a anglicans
Deu anglicans conversos són ordenats diaques. Dos són cèlibes i els altres vuit, homes casats P 11

Rutes espirituals per Catalunya
Aquesta setmana visitem Cubells per descobrir les esglésies de Sant Pere i de Santa Maria P IV-V

Missa internacional a la Sagrada Família
Patrick Stref, mestre de cerimònia auxiliar de la basílica, ens parla d'aquesta missa setmanal P 24

Un nou llindar

Sebastià Taltavull Anglada
Bisbe auxiliar de Barcelona
Administrador apostòlic de Mallorca

La fe no fa vacances

És una frase que l'hem dita moltes vegades o l'hem sentida. Quan el temps de l'estiu va perdent força i ja hi ha previsió de programacions escolars, veiem que s'ha d'estar novament en forma per reprendre activitats que a l'inici de l'estiu van quedar aparcades. Un descans ben merescut per als qui n'han pogut fruir haurà estat una bona ocasió per refer forces i, en molts aspectes, començar de nou amb il·lusió. Dir *la fe no fa vacances* vol dir que viure en cristià no troba parèntesi, que és experiència de tot l'any, encara que no s'arribi a un descans raonable i hagin minvat certes activitats habituals. Sempre tenim ocasió d'emprar bé el temps per cultivar l'esperit, per dedicar-nos amb més atenció a la pregària, aprofitar-lo amb bones lectures o cuidar més la relació amb la família i els amics, com també fent-nos presents allà on es troben habitualment els cristians, sobretot per a l'Eucaristia.

Tanmateix —perquè així ho manifesten— hi ha qui creu que de tot se n'ha de fer parèntesi i la raó que es percep és que han reduït el viure en cristià a unes activitats puntuals que segueixen el ritme escolar i no transcendeixen massa a la vida. Per això, també durant l'estiu prescindeixen d'aquells compromisos que havien contret i no assumeixen aquells que serien propis d'un temps més relaxat.

Pensem que ser cristià és un estil de vida que té com a referent Jesús i l'Evangeli, que es viu les vint-i-quatre hores del dia i els tres-cents seixanta-cinc dies de l'any, que configura tota l'activitat que es proposa. Viure-ho des de la fe cristiana dona un tarannà ben nou i peculiar al qui s'ho proposa, a més ajuda a entendre que la fe s'encarna en la vida i es viu en el cor del poble, amb la consciència de ser-ne una part necessària.

Fa molts anys que es va dir que *la nova evangelització la faran els laics o no es farà*. Som tots els qui hem de fer ressonar el missatge cristià i ser valents testimonis de Crist, pensant que per aquesta aventura no hi ha vacances.

CAL SER APRENENT PER ARRIBAR A SER PRIOR D'UNA CARTOIXA?

Haver treballat en barris populars pot ser un sistema.

LA SOLITUD DE LA CARTOIXA NO FA OBLIDAR MAI EL COMPROMÍS AMB EL MÓN.

«Vull aconseguir que Montalegre es

Josep M. Canals, prior de la Cartoixa de Tiana

Joan Andreu Parra

La veu enèrgica i vital és un dels primers trets que criden l'atenció del nou prior de la cartoixa de Montalegre (Tiana), Josep M. Canals i Lamiel (Corbera de Llobregat, 1930). Ens rep al seu nou emplaçament, la cel·la del prior, un dia calorós de juliol i ens transmet l'alegria del nomenament que el posa al capdavant d'un cenobi que mira a la Mediterrània amb nou ànimes i «un bisbe» al seu interior.

Amb 87 anys complerts, imaginava que li quedaria prestar aquest servei a l'orde cartoixà?

Haig de donar moltes gràcies a Déu perquè em dona molta salut, molta resistència i una gran il·lusió per continuar a la Cartoixa. Ho veia venir això; m'adonava que l'altre prior es trobava malament, i vaig intuir que li donarien la misericòrdia [cessament en el càrrec]. Aquesta ofrena que vaig fer fa 33 anys la renovo constantment: «Déu meu, salveu i renouveu Montalegre.» Per tant, em va semblar que Déu m'hi portava, aquí. Estic molt content de tirar endavant i de salvar Montalegre i, a més a més, d'aconseguir que es renovi i vinguin noves vocacions i no es tanqui.

L'11 de juliol de 1954 s'ordenà al monestir de Montserrat. Com veu aquesta llarga etapa, primer com a sacerdot diocesà i després com a cartoixà?

Ho valoro com una etapa molt positiva. Vam viure els anys 50 amb una gran inquietud de revalorització del clergat diocesà. Em van destinar al començament del meu ministeri al barri de Gràcia de Sabadell. Allà hi havia un centre de jovent fantàstic, amb un centenar de nois. En aquest ambient l'Opus Dei intentava pescar molta gent i també em venia al darrer. Simultàniament, sentia ganes de fer-me monjo de Poblet, però el Dr. Jubany ho va refusar rotundament. Entre aquestes dues inquietuds, Opus i Poblet, vaig descobrir la Unió Sacerdotal i m'hi vaig vincular pràcticament fins que em vaig fer cartoixà.

Des del jardí de la cel·la del prior es divisen els camps de conreu de la Cartoixa i la Mediterrània en calma.

Quina petjada deixa en vostè el doctor Tarrés?

Formava part de la Unió Sacerdotal i m'hi vaig confessar molts anys. Ell vivia la pobresa evangèlica de manera radical; al Seminari ens va aconsellar que el capellà havia de ser pobre. Ho vaig complir tota la vida al peu de la lletra i em va donar una llibertat d'esperit, una alegria espiritual i una pau interior extraordinàries. El despenament dels diners em sembla que Déu me'l va premiar portant-me a la Cartoixa, que és una renúncia radical a tot.

Pobresa i sentiment obrer

La pobresa va configurar el seu estil pastoral?

Sí, per això he volgut estar sempre en barris obrers, al costat de la classe obrera i assumir la seva lluita com una cosa personal. Espiritualment em sentia pobre i obrer, perquè treballava per guanyar-me la vida. Per això, quan vaig ser vicari a Sant Josep Oriol, que

«Ser capellà pobre em va donar una llibertat d'esperit, una alegria espiritual i una pau interior extraordinàries»

«He volgut estar sempre al costat de la classe obrera i assumir la seva lluita com una cosa personal»

era una parròquia burgesa, estava incòmode. Vaig demanar al bisbe que em destinas a barris obrers per ajudar els emigrants, perquè la meua família materna venia de l'Aragó (Terol) i em van explicar que quan van venir a Catalunya van patir molt.

A banda del doctor Tarrés, quins han estat els seus referents?

Guillem Rovirosa i també Mn. Francesc Llopart. Aquest últim em deia: «La solució d'Espanya és l'esquerra, només l'esquerra pot canviar les coses» i que la mentalitat nostra dins l'Església havia de ser d'esquerres, perquè sí no, tot continuaria igual. Ell deia que no és un criteri vàlid el de dir que sempre s'han fet les coses així; s'ha de partir de la realitat, judicar el fet i ser conseqüent [revisió de vida]. La mística de la JOC i de l'ACO m'ha anat molt bé. Aquesta actitud d'esquerres l'he mantingut sempre a dins l'orde de la Cartoixa.

El seu pare va morir quan vostè tenia només un any en accident de treball i ha estat sacerdot en diferents barris obrers. Com veu la situació dels treballadors avui?

La situació avui la veig malament. És una crisi laboral terrible que s'acarnissa en la joventut i la despersonalització, els aboca a la droga, al sexe i a fer disbarats. En no tenir un contracte fix de treball i un futur que els encoratgi i els doni esperança, això els desfà totalment.

Salt confiat al buit

El 1985, en edat madura, decideix ingressar a la Grande Chartreuse. Aquest fet impressiona a molts. Què el porta a fer aquest pas?

En uns exercicis que vaig fer l'any anterior vaig sentir la crida forta d'en-

L'amistat amb el bisbe Joan Carrera

«En Joan sempre va ser molt bon company, hi podies confiar. Es relacionava amb una gran cordialitat i un gran humor. Ironitzava amb les coses, sense criticar; tenia una gran traça.» El prior de la cartoixa de Montalegre es refereix a la seva amistat amb el bisbe Joan Carrera, que es remunta als anys 40 començant per la formació al Seminari Menor de la Conreria.

Aquest tàndem, mogut per un aire renovador i des del doble compromís de Catalunya i el món obrer, va ser molt actiu. Trobades estivals de seminaristes a Sant Feliu, vetllades a la biblioteca del Seminari... i, en els eixos de la conversa, «temes pastorals, relacionats amb el món obrer, amb Catalunya o amb l'Església del Vidal

i Barraquer d'abans de la guerra.»

El 1946 van fundar el grup d'amistat Torras i Bages, on es llegien llibres, revistes i articles que desvetllaven una realitat «que se'n amagava». Allà van «perfeccionar l'estudi de la llengua, la història i la lexicologia catalanes. Ens va anar molt bé perquè vam viure un Seminari feixista; tot era en castellà, estava prohibit resar en català i havíem de tenir aquestes reunions clandestines», argumenta Canals.

Canals destria en la seva memòria precisa aquesta anècdota: «Franco va venir a la Conreria unes vacances i ens va entabanar dient que havia vist com sant Jaume, en un cavall blanc, el protegia. Els babaus dels professors i superiors van quedar encantats.»

En primer pla renovi i no es tanqui»

trar a la Cartoixa. Vaig decidir anar a la Grande Chartreuse a parlar amb el reverend pare, peregrinar a la cel·la de sant Bru i resar davant la seva tomba; el sant tindria la darrera paraula. A Calàbria [Cartoixa de Serra Sant Bru, on va morir el sant que va fundar la Cartoixa], hi havia un procurador que era català i em va dir que tancaven Montalegre. Aquesta notícia em va provocar un xoc tan fort que quan vaig sortir de la cel·la vaig anar a un reclinatori que hi havia davant amb la imatge de la Mare de Déu de Lourdes i vaig oferir la meua vida perquè no tanquessin Montalegre.

Com va viure la transició entre el tràfec de la vida exterior i la vida contemplativa?

Durant tota la meua vida he sentit una inclinació a la vida contemplativa, així doncs, no em va costar gens d'empalmar-ho. Havia fet diversos recessos; m'anava molt bé el contrapès dels moments de silenci i solitud davant l'activisme desproporcionat. L'hora d'adoració que tenen els germanets de Foucauld també m'atreia, m'aportava serenor i pau, m'ajudava a superar l'estrès. La mística de Foucauld, de la contemplació encarnada al món, l'he viscuda sempre i, en certa manera, m'ha ajudat a aterrar a la Cartoixa.

Des del clos de la Cartoixa, com connecta amb el món?

Em sento molt vinculat espiritualment a la classe obrera, als grups i moviments que havia animat espiritualment; és la comunió dels sants i això dona molta força. La vocació de solitaris dels cartoixans va molt acompanyada de la paraula «solidaris», ens sentim solidaris del món, de la humanitat i de l'Església. La meua vida, la meua penitència, el meu treball, tot el que faig aquí, ofert per l'Església i el món. No tinc temps d'encantar-me, de sentir-me frustrat o que perdo el temps, al contrari: aquesta és la mística de la cartoixa.

El pare Canals en la celebració de l'eucaristia dels 60 anys com a prevere, acompanyat del company de promoció el P. Francesc Nicolau.

Entrada a Montalegre, on hi predomina un gòtic senzill i auster. L'únic monestir cartoixà habitat a Catalunya va complir, el 2015, els 600 anys de la seva fundació.

Montalegre, una cartoixa amb 600 anys

El prior anterior ens va dir que el claustre de Montalegre era el seu espai favorit. Quin és el seu?

Hi ha dos espais que els visc a fons: la solitud de la cel·la i l'altar, la missa de cada dia, tant la conventual com la solitària. Són els dos pols que uneixen la vida del monjo. Tota la vida he sentit una gran devoció per dir la missa.

El benedictí Notker Wolf explicava que als monestirs s'havia descuidat la cura entre els companys. Com és en el vostre cas?

A l'orde cartoixà hi ha dues classes de comunitat: les nombroses que, en certa manera despersonalitzen una mica el monjo, perquè no hi ha interrelació entre la gent, i les petites, com la nostra, amb una interrelació més directa i que crea un esperit de família molt bo. A Montalegre som

grans i, a més, tenim un invident i un invàlid. I com que, poc o molt, per la nostra edat tots tenim alguna limitació, això ens fa sempre estar molt atents al servei del germà.

«La soledat és la pedra de toc de la nostra vida», ens va dir el prior anterior, el P. José Manuel Rodríguez. La solitud i el silenci tenen perills?

En el silenci cartoixà el monjo no se sent mai sol. El monjo cartoixà és solitari, però simultàniament és solidari, a escala mundial, en àmbit de cos místic i en àmbit de comunió dels sants. A més, no estem desconnectats: el prior rep *La Vanguardia* i *Catalunya Cristiana*, retallo les notícies i el

diumenge les comentem; i quan hi ha algun fet urgent o greu, retallo la notícia i la faig passar per les cel·les.

Per què són necessaris els monjos contemplatius avui?

En un món embogit per la violència, el consumisme, el soroll, l'estrès i la pressa, oferim un altre estil de vida que dona serenor, pau, joia i alegria. Amb el nostre ritme de vida i la mística de la solitud i el silenci, de pregària i de penitència oferim una altra alternativa: que és retrobar-se un mateix i retrobar Déu en un mateix. Repensar que no estàs sol sinó que amb tu hi ha la Trinitat, això dona una dimensió d'amor, d'abandonament i de joia i d'alegria extraordinària.

El «pare Dinamita», un prevere poeta obrer

Poble, treball i poesia. Antologia de poetes catalans és un llibre que Josep M. Canals va editar el 1974: «Formava part dels capellans obrers que havien renunciat a la paga i es van posar a treballar; era professor de religió; també era militant del Front Nacional de Catalunya. Aquesta doble inquietud, catalana i obrera, em va fer adonar que el tipus de poesia que llegia—burgesa i noucentista—no responia a les inquietuds que sentia», explica Canals.

També va obrir camí en els mètodes, en començar com a vicari a Sabadell, seguint la recomanació que li va fer Mn. Josep Dalmau: «La gent que va a missa la deixes per al rector, tu te'n vas al bar a fer el vermut i et relaciones amb la gent que no ve a missa, perquè són aquests els que necessito», li va dir. «Això de l'Església en sortida del papa Francesc m'ha confirmat el que vivia l'any 1954. Vaig comprovar que la figura d'un capellà obert, servicial, que comparteix la vida amb la gent, els agrada», conclou Canals.

I ens explica l'origen del seu sobrenom, «mossèn Dinamita», que es remunta a una protesta al Seminari per la supressió de la festa de Sant Josep Oriol i que va culminar amb una traca. Aquesta anècdota, en explicar-la Canals als joves d'Acció Catòlica de Sabadell, van reproduir-la al teatre parroquial pel seu sant i el van rebre amb una traca ensordidora i una pancarta que deia: «Si Crist en molts ambients ha entrat, si vivim les colònies de veritat, si ara va tot que pita, gràcies en donem a Déu i a mossèn Dinamita.»